

Socialni teden
14. - 19. september 2009

Človek pred izzivi socialnih sprememb

Socialna akademija, Slovenska Karitas, Jezuitska služba za begunce, Društvo mladinski ceh, Združenje krščanskih poslovnežev Slovenije, Slovenski katoliški izobraženci, Kolpingovo združenje Slovenije, Zveza bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov, Združenje slovenskih delavcev in Svet katoliških laikov Slovenije

smo v tednu med 14. in 19. septembrom 2009

pripravili Socialni teden z naslovom

ČLOVEK PRED IZZIVI SOCIALNIH SPREMEMB

(<http://www.socialna-akademija.si/teden>)

in sprejeli naslednjo

DEKLARACIJO

V zadnjem letu dni smo priča eni največjih finančnih, gospodarskih in socialnih kriz v zadnjih nekaj desetletjih. Za razliko od nekaterih drugih, krize, ki jo preživljamo tokrat, ni mogoče zadovoljivo pojasnjevati zgolj s t.i. *teorijami ciklov*, po katerih naj bi se obdobja gospodarske rasti in padca periodično ponavljala, ne da bi se ob tem zgodile kakšne bistvene družbene spremembe. Ta kriza je mnogo globlja, žal pa se tega večina laične in strokovne (ekonomske) javnosti še premalo zaveda.

Način življenja, kot ga živimo danes, dolgoročno ni vzdržen! Nahajamo se pred izzivi socialnih sprememb, za katere moramo odgovornost prevzeti vsi, vsak v skladu s stopnjo svojega vpliva in moči. Ukrepati je potrebno takoj, za našo skupno prihodnost.

Edini dolgoročen izhod iz krize je možen z resničnimi spremembami navad in vsakodnevnih odločitev na ravni posameznika ter reforme sistemskih ureditev na ravni države, gospodarstva ter civilne družbe v smeri človeškega dostojanstva, solidarnosti in ekološke odgovornosti.

Organizatorji prvega Socialnega tedna v naši državi na podlagi razprav vidimo naslednje glavne izzive:

1. **Vzpostaviti zaupanje kot temelj medosebnih, gospodarskih in institucionalnih odnosov.** Naraščajoče nezaupanje, ki ga podžigajo medčloveška odtujenost, gospodarske prevare in politikantstvo, spodbuja posameznike, da se zapirajo vase, in tako hromi socialno ter družbeno tkivo, ki je za delovanje pravne in socialne države nujno potrebno.
2. **Zmanjševati trošenje dobrin.** Poraba dobrin, tudi neobnovljivih virov, se je v zadnjih nekaj desetletjih skokovito povečala, kar je povzročilo pretresljive spremembe na zemeljskem površju in klimatske spremembe. Planet Zemlja ima omejene kapacitete, zato ga lahko ob naraščajoči porabi primerjamo z zaprto steklenico, v kateri je tlak vedno višji. Vsak posameznik je poklican k iskanju osebne 'točke dovolj', t.j. točke, ko dostojno človeško življenje preide v pretiran in nepotreben luksuz. Mišljenje, da lahko sicer pošteno zaslužen denar zapravljamo, kakor se nam zahoče, se je izkazalo za preozko - potrebno je odgovorno trošiti!

Socialni teden
14. - 19. september 2009

Človek pred izzivi socialnih sprememb

3. **Spremeniti temeljne ekonomske paradigme.** Dosedanji načini za merjenje gospodarske uspešnosti in razvoja niso zadostni, saj ne vključujejo pomembnih elementov. Bruto družbeni proizvod kot temeljni gospodarski kazalec vključuje le kapital, ne pa tudi človeka ter mnogih drugih posrednih »stroškov« (dolgoročne okoljske škode, dolgoročna zdravstvena tveganja, dolgoročni vpliv na vrednote, družinsko življenje, srečo in zadovoljstvo ljudi ...) Človek je vrednota nad kapitalom, zato je potrebno pri težnji za dobički veliko pozornost usmeriti tako na vprašanje **kako** do dobička prihajamo, kot tudi na vprašanje **za kaj** (za kakšen namen) ga namenimo in kako ga razdelimo. Brez trajnostnega pristopa v gospodarstvu kopičenje bogastva ni družbeno odgovorno.
4. **Krepiti solidarnost in sožitje med generacijami.** Medsebojna soodvisnost, ki jo državljani občutimo, kliče k vzpostavitvi globlje solidarnosti in sožitja med generacijami (vprašanja mladih, pokojninski sistem ...), k spremembam na tem področju pa je potrebno pristopati pretehtano in z veliko človeško občutljivostjo.
5. **Krepiti vzgojo za vrednote skozi celotno življenje posameznika.** Temelj potrebnih sprememb so poštene in ozaveščeni ljudje z ljubeznijo do bližnjega, pripravljeni delati v skupno dobro. Zato je velikega pomena vzgoja za pristne človeške vrednote. Temeljno vlogo pri vzgoji ima **družina**, ki ji je potrebno v družbi priznavati in zagotavljati to osrednje mesto, jo zaščititi ter ji pomagati dostojno (pre)živeti. Kot drugega izpostavljam **vzgojni in izobraževalni sistem**, ki je žal postal vse preveč brezvrednoten, tekmovalen, usmerjen preveč zgolj v poklicno izobraževanje in premalo usklajen z resničnimi potrebami družbe in posameznika. Vzgojni in izobraževalni sistem ni nikdar vrednostno nevtralen! Potrebno je široko družbeno soglasje o tem, za katere skupne vrednote naroda želimo z njim vzgajati. Kot tretjo pa omenjamo **civilno družbo** (nevladne organizacije in verske skupnosti), ki imajo ogromen potencial, da postanejo resnično živo družbeno vezivo ter ključni dejavnik vseživljenskega učenja in vzgoje za odgovornost. Zagotoviti je potrebno dovolj finančnih sredstev za delovanje civilne družbe in omogočati njeno pluralnost.

Organizatorji prvega Socialnega tedna verjamemo, da smo za prihodnost odgovorni vsi. Pomemben je prispevek prav vsakega posameznika, ne glede na to, kako močan ali vpliven je (ali se počuti) v družbi. Slovenski katoličani želimo z dobrimi deli in skrbjo za našo prihodnost prispevati k bolj solidarni in bolj pravični družbi in si želimo sodelovanja za doseg te ciljev z vsemi ljudmi dobre volje v Sloveniji.

Okrožnica papeža Benedikta XVI. z naslovom Caritas in Veritate (Ljubezen v resnici; 2009) pa prav nas prve nagovarja k iskanju resnice in ljubezni do bližnjega v vseh perečih vprašanjih današnjega časa. Soočiti se z resničnimi izzivi ter v ljubezni prispevati k skupnemu dobremu nista samo naši dolžnosti ampak tudi nujnost za trajnostni razvoj človeka in narodov.

Ljubljana in Celje

19. septembra 2009